

UZASADNIENIE
wyroku z dnia 23 marca 2011 r.
(art. 328 kpc)

I

TOK POSTĘPOWANIA W SPRAWIE

Pozwem z dnia 16 września 2009 r. powód M wniósł o zasądzenie na swą rzecz od pozwanych solidarnie Wspólnoty Mieszkaniowej nieruchomości przy ul. w oraz S sp. z o.o. w kwoty 468,31 zł tytułem odszkodowania, oraz nakazania zapłaty kwoty 1.000 zł na rzecz Fundacji Obywatelskiego Rozwoju za naruszenie dóbr osobistych powoda. W uzasadnieniu wskazał, iż pozwani bezprawnie próbowali odholować należący do niego motocykl, co zmusiło go do poniesienia kosztów koniecznych dla ochrony swych praw.

Kolejnym pozwem, z dnia 4 grudnia 2009 r. rozpoznawanym w odrębnym postępowaniu sygn. akt II C 1189/09 powód M wniósł o ustalenie nieistnienia zobowiązania o zapłatę przez niego kwoty 1.183,40 zł na rzecz S sp. z o.o., która miała stanowić zwrot kosztów poniesionych w związku z próbą odholowania motocykla. W uzasadnieniu podniósł, iż nie zawierał on żadnej umowy z pozwanym i nie jest obowiązany do uiszczania z tego tytułu wynagrodzenia.

Zarządzeniem z dnia 30 listopada 2010 r. postępowanie w sprawie II C 1189/09 połączono do wspólnego rozpoznania i rozstrzygnięcia ze sprawą niniejszą.

Pozwani, działając łącznie wnieśli o oddalenie obu powództw. Uzasadniając swe stanowisko wskazali, iż działania pozwanych znajdowały oparcie w Uchwale Wspólnoty Mieszkaniowej z dnia 9 marca 2004 r. upoważniającej pracowników ochrony nieruchomości do zakładania blokad na pojazdy nielegalnie parkowane na jej terenie. Wskazano także, iż powód ignorował wielokrotnie ponawiane prośby, by nie parkował w miejscu do tego nie wyznaczonym, w związku z czym jego zachowanie miało wpływ na powstanie i wysokość szkody. W odniesieniu natomiast do roszczenia o ustalenie nieistnienia zobowiązania wskazał, iż powód nie ma interesu prawnego w rozumieniu art. 189 kpc, ponieważ jego roszczenie winno być przedmiotem rozpoznania w sprawie o zapłatę.

Pismem procesowym z dnia 21 grudnia 2009 r. powód podtrzymał powództwo, wskazując, iż przedstawiona Uchwała Wspólnoty Mieszkaniowej nie ma mocy obowiązującej w stosunku do jego osoby. Wskazał także, iż pracownicy ochrony wielokrotnie nachodzili go w pracy zaś pozwani nie zareagowali na prośby o wskazanie mu miejsca do parkowania, zaś postępowanie pozwanych stanowiło naruszenie jego dóbr osobistych, w tym pozbawienia go wolności.

Podczas rozprawy strony podtrzymały dotychczasowe stanowiska w sprawie.

II USTALONY STAN FAKTYCZNY

Za podstawę wydanego orzeczenia Sąd przyjął następujący stan faktyczny:

1. Powód M jest pracownikiem „S ” sp. z o.o. w której biura mieszczą się na terenie nieruchomości przy ul. w .
2. Nieruchomość przy ul. jest administrowana przez S sp. z o.o. w , zaś dostęp na nią jest ograniczony i kontrolowany przez pracowników ochrony.
3. Na terenie nieruchomości przy ul. w wyznaczono szereg miejsc parkingowych, przy czym prawo do korzystania z nich związane jest z prawem do zajmowania poszczególnych lokali. Na terenie nieruchomości nie ma wyznaczonych miejsc parkingowych dla gości.
4. Powodowi M nie przydzielono miejsca postojowego na terenie nieruchomości, nie miał on także prawa korzystania z żadnego z miejsc przydzielonych jego pracodawcy.
5. W dniu 3 sierpnia 2009 r. powód pozostawił motocykl marki nr rej. na terenie osiedla, parkując go w miejscu nie wyznaczonym jako miejsce postojowe dla pojazdów. Pozwani interweniowali u pracodawcy powoda, który przekazał powodowi informację, iż pozwani sobie tego nie życzą.
6. W odpowiedzi na żądanie usunięcia motocykla powód odpowiedział, iż jego motocykl nie przeszkadza w ruchu, parkują tam też inne jednoślady, jak również iż korzysta z tego budynku, gdyż w nim pracuje. Zażądał także wskazania mu przez Wspólnotę miejsca do parkowania pojazdu.
7. W dniu 4 sierpnia 2009 r. powód ponownie pozostawił swój motocykl w miejscu niedozwolonym, lecz na żądanie pracownika ochrony przestawił go.
8. W dniu 5 sierpnia 2009 r. powód ponownie zaparkował swój motocykl na terenie nieruchomości, w miejscu stanowiącym drogę pożarową. Nie zareagował na żądanie usunięcia motocykla skierowane do niego przez pracowników ochrony nieruchomości.
9. Na polecenie zarządu Wspólnoty Mieszkaniowej administrator zlecił pracownikom ochrony nieruchomości założenie blokady na koło, a następnie, po uzyskaniu zgody pracodawcy powoda na pokrycie kosztów, wywiezienie motocykla z terenu osiedla.
10. O godzinie 11.50 na koło motocykla powoda założono blokadę. Powód wezwał pozwaną Wspólnotę do usunięcia blokady do godz. 16.00 wskazując, iż w wypadku nie zastosowania się do tego żądania usunie blokadę we własnym zakresie, zaś kosztami obciąży pozwaną. Przedstawiciele pozwanych odmówili zdjęcia blokady
11. Laweta transportowa, przy pomocy której motocykl miał być wywieziony przyjechała o godz. 13:30, powód uniemożliwił jednakże wywiezienie motocykla i ponownie zażądał zdjęcia blokady.

12. Pozwani uzależnili zdjęcie blokady od uiszczenia przez powoda kwoty 100 zł, której zapłacenia powód odmówił.
13. Powód podjął decyzję o usunięciu blokady we własnym zakresie, w związku z czym wykonał szereg rozmów telefonicznych by ustalić osobę, która mogłaby to uczynić. Koszt wykonanych rozmów wyniósł 15,81 zł.
14. Blokada została usunięta przez specjalistę wezwanego przez powoda o godz. 15:30. Koszt usunięcia blokady przez „pogotowie zamkowe” wyniósł 130 zł. Środki na pokrycie należności pobrane zostały z bankomatu, w związku z czym powoda obciążono prowizją w kwocie 5 zł.
15. w dniu 5 sierpnia 2009 r. powód M skorzystał z urlopu „na żądanie”
16. pismem z dnia 26 listopada 2009 r. pozwany „S” sp. z o.o. w Warszawie wezwał powoda do zapłaty kwoty 1.183,40 zł tytułem zwrotu kosztów czynności związanych z próbą odholowania motocykla. W kwocie tej mieściła się także kwota 305 zł tytułem zwrotu kosztów uszkodzonej na zlecenie powoda blokady motocykla.

III

DOWODY, NA KTÓRYCH OPARTO USTALENIA FAKTYCZNE

Fakt parkowania przez powoda należącego do niego motocykla na terenie należącym do pozwanej Wspólnoty, oraz fakt założenia w dniu 5 sierpnia 2009 r. blokady koła był w postępowaniu niesporny. Szczegółowe ustalenia dotyczące tego faktu sąd poczynił natomiast na podstawie dowodów w postaci wydruku poczty elektronicznej z dnia 3 sierpnia 2009 (k. 35, 36), 5 sierpnia 2009 r. (k. 27), raportów pracowników ochrony obiektu (k. 28, 29), pisma powoda z 5 sierpnia 2009 r. (k. 57), fotografii motocykla z blokadą (k. 58), planu z zaznaczonymi miejscami parkowania motocykla (k. 108), zeznań świadka K (k. 111) i D.

(k. 112-113) oraz zeznania przesłuchanego w charakterze strony pozwanej M (k. 113-114)

Wysokość szkody poniesionej przez powoda sąd ustalił na podstawie dowodów z dokumentów w postaci: faktury za usunięcie blokady (k. 6), zaświadczenia o zatrudnieniu (k. 7), wyciągu z rachunku karty kredytowej (k. 9), kopii rachunku telefonicznego (k. 10-11)

Okoliczności związane z kierowanym do powoda roszczeniem o ustalenie nieistnienia zobowiązania sąd ustalił na podstawie dokumentów zawartych w aktach postępowania sygn. akt II C 1189/09 w postaci: wezwania do zapłaty (k. 3), faktury (k. 5).

Na uwagę zasługuje rozbieżność pomiędzy stwierdzeniami zawartymi w zeznaniach świadka K (k. 111) i przesłuchanego w charakterze strony pozwanej M (k. 113-114) oraz zapisem zawartym w raporcie służbowym pracownika ochrony (k. 28) odnośnie chronologii wydarzeń. Z owego raportu wynika, iż najpierw założono blokadę, a dopiero potem, na podstawie sugestii funkcjonariuszy Policji, którzy zostali wezwani przez powoda i przyjechali o godz. 12:30 wezwano lawetę celem wywiezienia motocykla, a owa laweta przyjechała dopiero

o godz. 13:30. Z zeznań wynika natomiast, iż najpierw wezwano lawetę, a następnie dużo później zdecydowano jednak nie wywozić motocykla i założono blokadę. Wobec tej rozbieżności sąd nie dał wiary zeznaniom i ustalenia oparł na wskazanej notatce.

Zeznania pozostałych zgłoszonych świadków miały uboczne znaczenie dla czynionych w postępowaniu ustaleń. Świadek A w zasadzie nie był w stanie wskazać jakichkolwiek istotnych faktów ani okoliczności (k. 89), podobnie świadek S (k. 90-91) i świadek G (k. 92-93). Wszyscy ci świadkowie wypowiadali raczej twierdzenia o charakterze ogólnym, iż był jakiś konflikt, że założono blokadę, że motocykl nie blokował przejazdu. Nie byli natomiast w stanie podać jakichkolwiek szczegółów odnośnie samego zajścia z dnia 5 sierpnia 2009 r.

IV

PODSTAWA PRAWNA ROZSTRZYGNIĘCIA

Powód zgłosił w niniejszym postępowaniu trzy różne roszczenia, różniące się podstawą prawną ich dochodzenia.

Roszczenie o naprawienie szkody majątkowej miało oparcie w treści art. 415 kc, zgodnie z którym osoba, która ze swej winy wyrządziła szkodę jest obowiązana do jej naprawienia. Wraz z tym przepisem zastosowanie miał tutaj także art. 422 kc zgodnie z którym za szkodę odpowiedzialny jest nie tylko ten, kto ją bezpośrednio wyrządził, lecz także ten, kto inną osobę do wyrządzenia szkody nakłonił albo był jej pomocny, jak również ten, kto świadomie skorzystał z wyrządzonej drugiemu szkody. Odpowiedzialność takich osób jest solidarna, w myśl art. 441 §1 kc.

Roszczenie o ochronę dóbr osobistych opiera się o treść przepisu art. 24 §1 kc, zgodnie z którym osoba pokrzywdzona naruszeniem dóbr osobistych może żądać zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę, lub zapłaty odpowiedniej sumy pieniężnej na wskazany cel społeczny. Szczegółową podstawą żądania jest art. 448 kc.

Roszczenie o ustalenie nieistnienia zobowiązania znajduje podstawę w treści art. 189 kpc. Zgodnie zaś z treścią tego przepisu powód może żądać ustalenia istnienia lub nieistnienia stosunku prawnego, gdy ma w tym interes prawny. Zgodnie ze spójnym stanowiskiem przedstawicieli doktryny prawa interes prawny zachodzi zaś, jeżeli sam skutek, jaki wywoła uprawomocnienie się wyroku ustalającego, zapewni powodowi ochronę jego prawnie chronionych interesów, czyli definitywnie zakończy spór istniejący lub prewencyjnie zapobiegnie powstaniu takiego sporu w przyszłości. Tak rozumiane pojęcie interesu prawnego zostało także sformułowane w wyroku Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 5 kwietnia 2007 r., sygn. akt III AUa 1518/05, publ. Lex, nr 257445.

Przy ocenie postępowania pozwanych zastosowanie winien mieć także przepis art. 343 §2 kc, zgodnie z którym posiadacz nieruchomości może niezwłocznie po samowolnym naruszeniu posiadania przywrócić własnym działaniem stan poprzedni. Działania pozwanych mogą bowiem zostać ocenione jako działanie mające na celu ochronę posiadania.

8. Żądanie przez powoda naprawienia wyrządzonej mu szkody stanowi rażące nadużycie przez niego prawa w rozumieniu art. 5 kc. Szkada ta była bowiem następstwem bezprawnych działań samego powoda.

Uzasadniając powyższe wskazać należy, iż postępowanie pozwanych, w części obejmującej próbę odholowania motocykla nie mieściło się w granicach dozwolonej samopomocy. Jakkolwiek bowiem pozostawienie bez zezwolenia (i pomimo napomnień) motocykla na cudzej nieruchomości stanowi naruszenie posiadania tej nieruchomości to działania podjęte przez pozwanych nie były niezbędne do przywrócenia naruszonego im posiadania. Decyzja o usunięciu motocykla zapadła dopiero po bezprawnym założeniu blokady koła, która uniemożliwiła powodowi samodzielne przywrócenie posiadania, i wbrew stanowisku powoda, który deklarował wolę zabrania motocykla. Zaangażowanie w takiej sytuacji asysty pracownika ochrony, i wezwanie lawety transportowej było zatem nieuzasadnione, istniał bowiem prostszy sposób usunięcia skutków naruszenia – to jest zdjęcie blokady i zezwolenie powodowi na odjechanie.

Zachowanie osób reprezentujących wspólnotę, w tym polecenie założenia blokady na motocykl, uzależnienie jej zdjęcia od uiszczenia opłaty, czy próba wywiezienia motocykla na lawecie stanowiło bezprawne naruszenie prawa własności powoda. Żądanie zwrotu przez powoda kosztów tych działań byłoby zatem równoznaczne z żądaniem zwrotu kosztów działań sprzecznych z prawem. Roszczenie takie w żadnym wypadku nie może zostać uwzględnione, co samo przez się uzasadnia orzeczenie o jego nieistnieniu. Konieczność pokrycia tych kosztów przez pozwanych winna być przez nich traktowana jako słuszna kara za jego niewłaściwe postępowanie wobec powoda. Na uwzględnienie zasługuje zatem drugie roszczenie powoda, roszczenie o ustalenie nieistnienia zobowiązania o zwrot przez niego kosztów związanych z próbą holowania pojazdu. Jakkolwiek bowiem powód nie miał prawa parkowania swego pojazdu na terenie należącym do Wspólnoty, to Wspólnota, w sytuacji, gdy był on gotów zabrać motocykl, nie miała prawa usunąć owego motocykla ze swej nieruchomości ani polecić usunięcia go przez pozwaną S sp. z o.o. To samo dotyczy także kosztów założenia blokady na koło motocykla, abstrahując bowiem nawet od dopuszczalności przyznania sobie przez wspólnotę prawa do odholowywania pojazdów wskazać należy, iż przedłożona uchwała nr 3/2004 r. nie zawiera żadnej treści, a w szczególności nie zawiera upoważnienia do zakładania blokad. Na przedłożonym sądowni druku, w miejscu przeznaczonym na wpisanie treści uchwały umieszczono wyłącznie słowa: „uchwałę przyjęto”.

W tym miejscu warto jednakże wskazać, że bezpośrednią przyczyną całego zajścia było naganne zachowanie powoda, który ostentacyjnie, i pomimo licznych napomnień nie reagował na żądania pozwanego, by zaprzestał on naruszania prawa własności członków Wspólnoty. Własna wygoda była najwyraźniej dla powoda ważniejsza niż cudze prawo własności, zaś jego zachowanie można określić wyłącznie jako warcholstwo. Powoływanie się przez niego w takiej sytuacji na naruszenie jego dóbr osobistych przez pozwanego i domaganie się z tego tytułu odszkodowania i zadośćuczynienia jest poważnym nadużyciem. Ktoś, kto domaga się szanowania swych praw winien bowiem w pierwszej kolejności szanować prawa innych osób, chociażby poprzez powstrzymanie

się od umyślnego, upartego, i powodowanego własną wygodą naruszania cudzego prawa własności.

Domaganie się w związku z tym przez powoda od pozwanych zapłaty jakichkolwiek kwot jest niedopuszczalne. Oczywistym jest bowiem, iż konieczność poniesienia przez powoda kosztów związanych z usunięciem blokady była spowodowana przede wszystkim jego własnym niewłaściwym postępowaniem. Powód domaga się naprawienia szkody, którą *de facto* sam spowodował. Nie musiał by on bowiem ponieść tych kosztów, gdyby nie naruszył prawa własności oraz posiadania pozwanego. Nie musiałby ich ponieść, gdyby zareagował na prośby by powstrzymał się od naruszania prawa własności pozwanego. Nie musiałby ich ponieść, gdyby na żądanie pozwanego usunął motocykl, z nieruchomości należącej do pozwanego. Nie musiałby ich ponieść, gdyby postąpił zgodnie z zasadami zwykłej przyzwoitości. W rezultacie jego roszczenie o zwrot kosztów usunięcia blokady, o odszkodowanie oraz zadośćuczynienie za naruszenie dóbr osobistych podlega oddaleniu jako stanowiące nadużycie prawa i sprzeczne z zasadami współżycia społecznego. Konieczność poniesienia tych kosztów i utrata korzyści winna być przez powoda traktowana jako słuszna kara za jego rażąco niewłaściwe postępowanie wobec pozwanego. Kara, której z łatwością mógł uniknąć, gdyby podejmując decyzje o wyborze miejsca parkowania pojazdu nie kierował się wyłącznie własną wygodą.

VI

UZASADNIENIE ORZECZENIA O KOSZTACH POSTĘPOWANIA

Rozstrzygnięcie o kosztach postępowania znajduje oparcie w treści art. 100 kpc. Podejmując decyzję o wzajemnym zniesieniu kosztów postępowania sąd ponownie miał na uwadze fakt, iż konieczność poniesienia kosztów postępowania była spowodowana niewłaściwym postępowaniem obu stron.

Za zgodność z oryginałem

Sekretarz Sądowy

Starszy Sekretarz Sądowy

Małgorzata Nowak